

Posudek bakalářské práce

Marie Šubrtová: Pivovarská profesní mluva

Bakalářská práce Marie Šubrtové je zaměřena na pivovarskou profesní mluvu. Autorka si klade za cíl shromáždit lexikální jednotky užívané zaměstnanci pivovarů a dále je klasifikovat na základě stanovených kritérií – kritéria sémantického a kritéria motivace vzniku pojmenování. Zároveň ji zajímá, zda zaměstnanci pivovarů znají významy výrazů, které byly shromážděny v 80. letech minulého století prof. Lumírem Klimešem. Východiskem pro sběr jazykového materiálu byl vlastní elektronický dotazník, který byl zaslán zaměstnancům pivovarů. I přesto, že se dotazníkového šetření účastnili pouze čtyři respondenti, podařilo se autorce získat zajímavý vzorek dokladů, shromáždila celkem 246 profesionalismů, které následně podrobila systematické analýze.

Práce je přehledně členěna na část teoretickou a praktickou. V teoretické části práce se autorka věnuje vymezení pojmů národní jazyk a jeho útvary, příznakovost jazykových prostředků. V kapitole věnované profesní mluvě jsou shrnuty výsledky starších zkoumání (L. Klimeše a A. Jaklové) zaměřených na pivovarský slang ve velkých pivovarech i výsledky novější studie zaměřené na sociolekt v prostředí malých pivovarů (Spěváčková, Vaňková). Samostatná kapitola je věnována slovotvorným i neslovotvorným způsobům obohacování slovní zásoby.

Jádro bakalářské práce tvoří její praktická část. Autorka charakterizuje pivovary zapojené do jejího výzkumu, představuje jednotlivé části dotazníku a získané výsledky. Konstatuje, že znalost slangismů sebraných L. Klimešem je mezi respondenty různá. Pouze jeden z nich rozuměl všem předloženým výrazům. Domnívám se, že vzhledem k nízkému počtu dotazovaných nelze stanovit žádný zobecňující závěr, to by vyžadovalo oslovení většího počtu respondentů.

Zásadní jsou dle mého názoru kapitoly věnované sémantické klasifikaci jazykového materiálu a členění získaných pojmenování na základě motivace jejich vzniku. Doklady jsou přehledně rozděleny do kategorií osoby, zařízení, pomůcky, typy sudů, produkty k výrobě piva, prostory pivovaru a činnosti, autorka zároveň ověřuje, zda jsou doloženy v SSČ a SSJČ. Slovotvorně utvářené lexémy autorka řadí ke slovotvorným kategoriím a typům, samostatně uvádí výrazy vzniklé na základě sémantického tvoření slov, výrazy přejaté, víceslovná pojmenování a slova nemotivovaná. Podává tak užitečný přehled získaného jazykového materiálu. Bohužel se při analýze nevyhnula některým drobným nepřesnostem, které bude třeba vysvětlit u obhajoby.

K bakalářské práci mám následující připomínky:

Proč se autorka domnívá, že substantivum *vystírka* bylo „utvořené od kmene minulého slovesa *vystírat*“ (s. 22)?

Opravdu lze u substantiva *stáčírna* uvažovat o slovotvorném základu tvořeném kmenem přítomného slovesa *stáčet* a formantu *-írna* (s. 26)?

Za diskutabilní považuji užívání termínu slovotvorný podtyp (s. 24–26). Opravdu lze v těchto případech hovořit v rámci jednoho slovotvorného typu o podtypech?

Sice nebylo autorčiným cílem vysvětlit významy získaných profesionalismů, ale je škoda, že ne vždy je zřejmé, jaký je význam doložených pojmenování (např. slovo *malták*, které autorka nesprávně řadí mezi zkratky). To by bylo dobré uvést alespoň do poznámky pod čarou.

Získaný jazykový materiál může dle mého názoru představovat užitečné východisko pro další rozsáhlejší zkoumání zaměřené např. na teritoriální rozdíly v užívání profesionalismů daného oboru.

I přes uvedené připomínky se domnívám, že autorka splnila stanovený cíl. Oceňuji, že prokázala schopnost analýzy sebraného jazykového materiálu, jeho klasifikace a následné syntézy závěrů. Jazykové nedostatky jsou v práci výjimečné.

Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a dle jejího průběhu navrhuji hodnocení

v ý b o r n ě – v e l m i d o b ř e .

Mgr. Martina Spěváčková, Ph.D.

vedoucí práce

V Plzni 4. 6. 2024

Souhlasí s originálem
Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury
Spěváčková